

Metin Türleri

1. Lisedeki edebiyat öğretmenimiz Sabahattin Eyüboğlu, bir gün Ankara'daki şairleri ve yazarları okulumuza getirmişti. Açık oturum benzeri bir edebiyat gecesi yapıldı. Cahit Sıtkı Tarancı başta olmak üzere bütün şairler şiirlerini okudular. Edebiyat konuları üzerine tartıştılar. En ateşlileri Yaşar Kemal'di. Bir ara, "Bu okunanların hiçbiri şiir değil. Şiir halktan söz etmeli. Halkın sancısını, çilesini taşımalı." dedi. Öbürleri de ona cevap verdiler. Daha sonra bize de şiir okuttular. İlk şiirimi okurken şaşırıverdim. Öyle utandım ki kıpkırmızı kesildim. Cahit Külebi "Zararı yok, bende de olur böyle. İnsan unutulabilir. Hiç belli etmeden geçivereceksin." deyince rahatladım ve başka bir şiir okudum. O zaman alkışladılar.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Haber yazısı
B) Hikâye
C) Anı
D) Gezi yazısı

2. Bilgi Ağacım, Sevgili Dergim,

Seni okurken çok eğleniyorum. Bana ve tüm okuma meraklılarına dünyanın farklı köşelerinden bilgiler sunuyorsun. Derslerime başarı, bilgilerime bilgi katıyorsun. Seni çok seviyorum. Başka bir sayımda yazılarımı ve yaptığım resimleri görmek dileğiyle... Hoşça kal!

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Günlük
B) Mektup
C) Anı
D) Tiyatro

3. Bahçıvan, Akkavak köyünde doğmuş, orada yaşamıştı. Yaşamı boyunca köyünden öteye geçmemişti. Bu topraklardan ayrı kalmanın ne demek olduğunu bilmiyordu. Şu bereketli toprağın üstünde ve uçsuz bucaksız mavi göğün altında yabancı olduğu hiçbir duygu yoktu. Kendi dar ve sert kabuğunda yaşayan diğer insanlara göre daha zengin bahçıvanın iç evreni.

Bu metinle ilgili,

- I. Hikâye edici bir metinden alınmıştır.
II. Karşılaştırma yapılmıştır.
III. Benzetmeye yer verilmiştir.
IV. Birinci kişi ağzından anlatılmıştır.

yargılarından hangileri söylenemez?

- A) I ve II.
B) I ve IV.
C) II ve III.
D) III ve IV.

4. **Aşağıdakilerden hangisi yay ayaç içinde verilen türde yazılmamıştır?**

- A) Komutan — Hey, durun bakalım!
Gelin — Buyur kumandan.
Komutan — Ne yapıyorsunuz burada?
Gelin — Cepheye... Türk ordusuna cephe taşıyoruz.
Komutan — Allah emeğinizi zayi etmesin bacım, sizin hakkınızı bu millet nasıl öder?
Gelin — Şu düşmanı yurdumuzdan bir atalım da kumandan, boş ver sen bizim hakkımızı! (Tiyatro)
- B) İçimiz çirkinse sırmalar giysek süslenemeyiz. Kabalığa, budalalığa gönül vermişsek insan erdemlerine ulaşamayız. Kişi ancak kalbiyle güzel olabilir. İçindeki zenginlikle insanların kalplerini kazanabilir. (Haber yazısı)
- C) Bir varmış, bir yokmuş. Bir zamanlar çocukların, içinde neşeyle oynadıkları bir bahçe varmış. Bu bahçe yıllardır ortalarda görünmeyen bir deve aitti. Günlere bir gün dev geri gelmiş. Bahçesinde oynayan çocukları görünce onlara "Burası benim bahçem, çabuk buradan uzaklaşın." demiş. (Masal)
- D) Keçinin biri bir gün sürüsünü bir yana bırakmış, bir başına otlaya otlaya çekip gitmiş. Hain kurt, kaçırır mı; hemen görmüş keçiciği. "Hah, işte ağzıma layık bir lokma, yaşasın!" demiş. Keçicik bakmış ki kurtuluş yok, "Eh, ne yapalım? Madem ölüm kapıya geldi, bari önce biraz kaval çal ki neşeleneyim." demiş. (Fabl)

5. **Aşağıdakilerden hangisi hikâye edici bir metin değildir?**

- A) Karanlık ve dar yollarda, ellerinde fenerle komşudan dönen kadınlara rastladı. Yavaş yavaş kasabanın dışına uzanarak Büyükçay'ın kenarına geldi. Burada uzun bir tahta köprü vardı. Havran'a ve Kemer'e gidecek arabalar bu köprünün üstünden geçiyordu.
- B) Öfke ve kin, doğruluğun sınırları dışındadır. Bu duygular mantığını kullanmayan insanların işine yarar sadece. Doğru ve temiz işler, hep ölçülü ve ağırbaşlıdır. Ölçü olmayan yerde kavga, gürültü ve haksızlık vardır.
- C) Burası beni hasta edecekti. Birden ürperdim ve ellerimi yüzüme götürdüm. Şu mahzende, şu kış gecesinde, şu hava akımlarının ortasında terliyordum. Terden ıslanmış saçlarıma dokundum.
- D) Gece olunca ağaçların bilgisi o tatlı sesiyle ormana masallar anlatırmış. Ağaçlardan biri kurumaya yüz tutsa bütün ağaçlar ona yardım etmek için elinden geleni yaparmış. Gökyüzünden yağın yağmuru bile adaletle bölüşüp içerlermiş.

Metin Türleri

6. Öğretmen son mektubu da zarflayıp öteki zarfların üstüne bıraktı. Zarflar ak güvercin güzelliğinde üst üste sıralanmıştı. Öğretmen kalktı, gerindi, hiç uykusu olmadığını düşündü. Ses etmeden dışarıya çıktı. Gecenin nemini yüklenmiş mindere sessizce oturdu. İbrahim Ağa'nın bağı üstünde dinlenen yıldızlar iri iri parlıyordu.

Bu metinle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Betimleyici anlatımdan yararlanılmıştır.
B) Benzetmeye başvurulmuştur.
C) Hikâye türünde yazılmıştır.
D) Anlatım birinci kişi ağzından yapılmıştır.

7. Kuzey Kutbu'nda son 9 ayda Türkiye kadar buzul eridi. NASA'nın araştırmalarına göre Kuzey Kutbu'ndaki buzullar eskisinden daha hızlı eriyor. NASA'nın 2004 ve 2005 uydu verilerine göre Kuzey Kutbu'nun tüm yıl boyunca kalan daimî buzulları %14 oranında azaldı. NASA uzmanları bunun, Türkiye'nin yüz ölçümü kadar bir buzul kütlelerinin erimesi anlamına geldiğini belirtiyorlar.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Masal
B) Hikâye
C) Haber yazısı
D) Anı

8. Birçok üzüntüyle ettik sabahı

Haber yolladık, ümitsiz güneşe

Alıştık geceye, sevdik siyahı

Veda ettik kalplerimizde yanan ateşe

Bu dörtlükle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) "Kalp" "güneş"e benzetilmiştir.
B) Dize sonlarında ses benzerlikleri vardır.
C) Mecazlı ifadeler kullanılmıştır.
D) Kişileştirme yapılmıştır.

9. Küçük ve şirin bir kız, Aydede'yi seviyordu. Zamanla aralarında büyük bir sevgi ve dostluk oluştu. Kızın sesi çok güzeldi ve Aydede için her gece şarkı söylüyordu. Bulutlu bir gecede Aydede'yi göremeyen kız ağlamaya başladı. Aydede de küçük kızı göremediği için ağlıyordu.

Bu metinle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kurguya dayalıdır.
B) Kişileştirmeden yararlanılmıştır.
C) Hikâye edici bir metinden alınmıştır.
D) Benzetmeye yer verilmiştir.

10. Aşağıdakilerden hangisi bilgilendirici bir metindir?

- A) İmece gününde kızlar, delikanlılar en güzel giysilerini kuşanmışlardı. Köyün içinde biri dolanıyor, "İmeceye..." diye bağıyordu. Herkes imeceye hazırlanıyordu. Derken yola çıktık.
B) Sıcak bir yaz günüydü. Arı, neşeli neşeli uçuyordu. Papatya onu hayranlıkla izledi ve arıya şöyle dedi:
— Arı kardeş, ne kadar güzel uçuyorsun! Bir gün beni de alıp gezdirebilir misin?
C) Günümüzde kirlilik en önemli çevre sorunlarından biridir. Kirliliğin yol açtığı en kötü sonuçlardan biri de asit yağmurlarıdır. Bu yağmurların etkisiyle ormanlar yok olabilir, göllerdeki canlı türleri tükenebilir, insanlar zarar görebilir.
D) Pişekâr — Aman birader, bir tarafında bir sakatlık filan yok ya inşallah!
Kavuklu — Yok İsmail, birdenbire ne olduğunu anlamadım.

11. Budapeşte'nin en bilinen simgeleri olan heykeller, her köşeden karşımıza çıkıyor ve bizi selamlıyor. Burada adımbaşı heykelle karşılaşsak da "Küçük Prenses" heykelinin yeri bambaşka. Tramvay hattı üzerindeki bir durakta bulunuyor bu heykel. Bu sevimli kız çocuğu heykeli, ilk bakışta bir erkek çocuğunu andırıyor.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gezi yazısı
B) Haber yazısı
C) Hikâye
D) Anı

